

I Requiem-Introitus (увод, приступ, почетак)

Недеља је, дванаести јануар или двадесет девети децембар лета господњег у раскораку. У предвечерје, не палећи светло, седим у соби поред прозора, гледам небо како тамни као да нежно склапа очи уморној и снегом оседелој Геи. Више од три месеца не успевам да запишем причу на коју је рука моћнија од моје већ ставила тачку. Понекад гледам старе фотографије, понекад у наручју држим гитару не усуђујући се да јој додирнем струне, а понекад тргнем се због удаљеношћу омекшаних прта нечијег лица. Најчешће, без видљивог повода, пред очима ми се појављује (прогања ме?) унакажен лик с повезом преко очију, а на уснама осетим лед и језу дуж кичме од неузвраћеног пољупца на растанку.

Не палећи светло, по ко зна који пут узимам перо тек да бих прним мастилом осенчио белину папира док слике искрсавају из углова собе и односе ме далеко ван њених зидова; тамо где од ужаса почињемо да се смејемо, тамо где страх нараста до блаженства, тамо где престаје свака накана, где остаје само мелодија проткана речима: ВЕЧИТИ ПОКОЈ ДАЈ НАМ ГОСПОДЕ.

II Kyrie (Господи помилуј)

Не дешава се ретко да реке промене ток, купалишта постају мртви рукавци, стење и песак плажа запоседају гуштери и змије, а тополик у коме су некада подизани шатори постаје непроходни честар. Живот буја, неки нови, а вечито исти.

Ређе се дешава да читава језера нестану. Неким подземним рекама једноставно отекну и само још неко време, трска, рогоз и шаш узалуд кроз ветар дозивају воде да се врате.

Дешава се, истина веома ретко, али дешава се да читава мора једне наизглед обичне вечери одлете у небо. Ујутру освану само беле наслаге, јалова пространства-пустиња у недоглед. Затечени бродови остају насукани на сопственим сидрима. Једног таквог јутра, доковима мртве луке корача жена са црним велом преко лица водећи за руку уплаканог дечака. Дечак се осврће, дозива оца, а онда истргнувши се из мајчинске руке, успише се на један бели брод. Муња раздире облаке и одбегло море се враћа. Као липицанери бродови се пропињу, челичне сајле пуцају.

Мирно море даруј им Господе и повољан ветар нека их носи од докова ових сивих, блиставој зеници Твојој. Смилиуј се Господе.

III Sequenz

1. Dies irae (дан суђења)

Тог јутра корачали су ћутећи из обазривости према лишћу што је шапутало под њиховим ногама. Није издржала. Девојка у црној пелерини, са црним шеширом на глави, гризући усне погледала га је бојажљиво, а затим рекла:

Сањала сам да си мртав. Сат је постајао неподношљиво бучан и желћи да га разбијем о зид, посегнула сам руком према њему. Она мала, танка казаљка што показује секунде наглим трзајем вратила се уназад. Било је тачно осам сати, петнаест минута и педесет секунди... два пута заредом и заувек, јер сан се ту прекинуо.

2. Tuba mirum (чудесна труба)

Сдео сам поред прозора и посматрао сивило сутона. Кроз застор облака светло се пробјијало равномерно и једнолично не наговештавајући ни сунце ни месец. Нетде споља допирао је

сетни звук трубе као да позива на повечерје, а онда се цела мелодија отегла у тужни јецај који ме попут вртлога усисао и повукао за собом. Бешумно, летео сам кроз стеновити, жутопрвени кланац, без крила, без тела, чак и без сенке на његовом дну. Стене су певале, кањон отезао напев у бескрајни јецај, док су врхови околних планина, попут шафрана испод снега, пробјијали облаке жудећи да додирну сунце. Трубе кањона вукле су ме његовом дну узврелом од светла.

3. Rex tremendae (провала дрхтећег страха)

Господе, не знам како сам се нашао овде. Светло памтим као опекотину, плик на врху прста настао блеском шибице која је пребрзо догорела да бих у мраку разазнао и упалио већу и дуготрајнију луч. Не знам чији глас допире из таме и чије се лице крије иза црне маске. Осећам језу док тло подрхтава топотом који се према мени обрушава. У тами обневидео, Пегаз се у Кентаура заоденуо.

Не знам како сам доспео овде, на ову страну тамнију од сваке ноћи, али молим Те Господе не напуштај ме. Месец је цео мрачан и хладан и само бескрајном милошћу Твојом добија светли Лунин лик.

4. Recordare (опомињање, сећање)

Отац је умро пре него што сам прогледао мада сам увек веровао да памтим дан његове смрти, јутро када се последњи пут нагнуо над колевку у којој сам спавао.

Када сам отворио очи, стајао сам изнад казана са кључалом течношћу из које су се као рибли трбуси беласале оголеле кости. (Са неких је још увек вијорило месо.) Кувала се смеша за крвавице. Одједном, из вреле течности на руб казана, успузала је једноока игуана и погледала ме црним безданом очне дуљке.

А тог јутра покривач ме притискао попут топле лавине испод које нисам желео да се извучем. Ушао је у собу, сео на кревет поред мојих ногу и пружи ми шољицу топле, црне кафе. Придигао сам се и прихватио је са захвалношћу.

- Памтиш ли ме? - упитао је тихо.

Климнуо сам главом.

- Испиј То па да кренемо.

То је сан који сам увек сањао, а никада га нисам испричао јер је текао упоредо са мојим животом и настављао јутром у коме сам се будио.

5. Confutatis (побијање, доказивање супротности)

Те вечери несаница ти није била наложница. Лежао си спокојно не дотичући белину постеље и рукама прекрштеним на грудима отиснуо си се од обале. Благодетни таласи сребрних круна носили су те високо изнад претећих врхова хриди, видљивих и црних једино с ове - наше обале мора.

Звонио је сат. Мајка је ушла у собу и пожелела ти добро јутро, а онда излазећи и затварајући врата за собом додала сасвим тихо:

- Ја знам да ти само спаваш.

6. Lacrimosa (плачан, сузе ронити)

Пролеће је дошло рано, већ почетком фебруара, са неком топлим кишом после које су као печурке, отровне печурке, изникле висибаве. Од њих смо плели венце за све сахране тог пролећа, а сахрана је било као ни једног пролећа свих минулих столећа.

Те године кише су дуго падале; целу јесен, зиму, цело пролеће, а лето је трајало свега петнаестак дана - тек да нам се очи просуше.

IV Offertorium (даровање, жртвовање)

1. Domine Jesu (Господе Исусе)

Једном ми је рекао:

Мој последњи сан је да сам мртав... и да сам млад и да ми је лепо... и да плешем уз неку предивну музику уткану у плавичасту светлост док око мене попут облака плоче праменови њене косе... и усне њене, на топлину даха од усана мојих, наизменично са мном изговарају имена љубави... а испод нас је месец у широком ореолу, на њему ливада, шумица, луг поред реке... неко ми звижди, неки дечак у светлој, ланеној кошуљи и кратким панталонама... смеје се и маше ми да дотрчим до њега... у детињство.

Исусе, Господе наш, за сваког од нас узнео си крст на Голготу, смилуј се Господе и учини да потраје овај сан.

2. Hostias (жртва, посвећени бесквасни колачић)

Топле кише су и даље падале, а висибаве и љубичице нису венуле. Плели смо венце, бацали их у реку да би праменови густе магле што су је обавијали, неке од њих, попут цветних змајева подизали и односили небу у облаке. Друге је односила река сланим беспућима океана (на крају ће сви постати мртва мора) у којима се огледало исто то небо, као што се у свим тим венцима огледала коначност наших суморних дана.

Семе у земљи је трунуло. Плели смо венце, јели смо венце.

V Sanctus (светост, свети)

Боже, Ти ме се сећаш, опростићеш ми? Стајали смо лицем у лице оног дана када сам чинио добро дело, па и ако је било једино у мом животу, Ти ћеш ме се сетити, опростићеш ми.

VI Benedictus (благослов)

Благословио си Господе оне које си пригрлио, благослови и нас што остадосмо.

VII Agnus Dei (Јагње Божје)

Празник је најсунчанији дан у години, дан који Твојим дахом, као благим поветарцем долази низ реку. Њеном обалом шире се крошње топола. Маслачак им пуни једра. Неко ми звижди. Дечак у светлој ланеној кошуљи и кратким панталонама смеје се и маше ми да дотрчим до њега, да заплavimo... у детињство.

VIII/1. Communio (црквена заједница, причест)

Ово је НОЋ У БЕЛОМ САТЕНУ, ноћ у холу старе Основне школе "9. мај". Мићин Пацов као матори вук загледа наше девојчице. Без љутње, први пут залубљени плешемо опијено, насмејани, млади, пуни наде. Ти носиш каубојке, ја три броја мање, децеје ципеле. (Овај пут ми нису тесне.)

Сад видим Куштру, млати бубњеве као никада пре, затим Дарка-техника перфектна као и увек, ухо оштрије него икада. Топа се смеје, растерује залутале облаке. Господе, нису ваљда и они... Долазе остали. Ведро лица навиру из таме. Продоран звиждук - отпражник возова у кратким панталонама даје знак - облак паре - MYSTERY TRAIN покреће точкове.

VIII/2. Lux aeterna (светло неба-вечности)

Праћени клопаранем точкава као помало сетним осмехом, лагано клизимо поред КОРЗА, поред ПЕТ ЛАМПИ. Лево наспрам њих ПЕТ БИСТА. У башти испред КЛУБА седе: Савић, Пацов, Роки и Боја. У сунчаном дану кестени у цвату. Под њиховим крошњама сањали су:

Смола, Топа, Дарко, Саша, Беви, Машо, Боле, Баксуз, Куштро, Пагер, Милко, Жожа, Кроно... Боже, бојим се неког ћу прескочити, неког нећу поменути, али не мари...

ГОСПОДЕ, ОДУВЕК СМО ТУ У НАРУЧЈУ ТВОМ И НИШТА НАС РАЗДВОЈИТИ НЕ МОЖЕ!

Мирјана Новаковић

СТРАХ И ЊЕГОВ СЛУГА

(одломак из романа)

ГЛАВА ПРВА

У Магли

- Господару, молим вас да изађете напоље - тим речима пробудио ме је мој слуга из лаког сна што ме је био задесио од Петроварадина:

- Точак нам је напукао. Морамо да га заменимо, пре него што се сломи.

Зевнуо сам, протегнуо се и иступио из кочије. Шест белих коња стајали су мирно, док су кочијаш и мој слуга спремали други точак. Било је хладно јутро; никад нећу сазнати зашто ме увек наговоре да пођем на пут у цик зоре, кад ја мрзим зоре. И цикове, шта год да су.

Окренуо сам се око себе, два пута, да бих утврдио да се свуда редом ваљала густа магла по равной црној земљи. Бескрајна равница. Кажу да је та земља плодна. За пшеницу.

Кочијаш ми је пришао довољно близу да осетим лошу бербу од прошле године:

- Господине - рекао је - да ли бисте припазили на коње, док ми заменимо точак?

- Све одједном? - запитао сам.

- Ох, не, господине: само предводника треба да ухватите за оглав.

Паметно је то рекао. Синоћ, када сам га унајмио, изгледао је много глупљи. На њега је алкохол, очигледно, обрнуто дејствовао - постајао је мудрији. Требало би да престане да пије.

- Не познајеш ти мене, кочијашу - одговорио сам. - Истина је да ја волим да држим вођу, али, још више од тога, волим да их држим све.

И само што сам то изговорио, чуо сам удаљено рзање коња и бат који је могао да припада само некој другој, надолazeћој кочији. Нисам је видео од магле, али она је стизала, у то сам био сигуран.

Прошло је неко време, чилаши су се узнемирили. Мој слуга је извадио кубуру и напунио је. Али то није било потребно. Ја немам непријатеља међу људима. Сви ме воле. И док сам размишљао о љубави, из густине се промолила широка црна и жута кочија. Шестопрег такође. Њен кочијаш је зауставио коње, а царски грб на вратима се померио у страну и из, дакле, царске унутрашњости, искочио је младић. Био је обучен једнако добро као ја. Висок и широких рамена. Наклонио се и казао на немачком:

- Видимо да сте у невољи господине. Да ли можемо да Вам помогнемо?

- Хвала Вам, племенити младићу, али ја се надам да ће мој слуга и кочијаш успети да замене точак и да ћемо убрзо наставити путовање.

- А куда сте се запутили, ако смем да питам?

- У Београд.

- И ми такође. Али, дозволите да се представим: Ја сам Клаус Радецки, лекар, посебни истражитељ у служби Његовог царског величанства, Карла VI.

- А ја сам гроф Ото фон Хаузбург, даљи рођак Његовог царског величанства. Заиста је чудно да се овако сретнемо. Мене је пре неколико дана, када сам полазио из Беча, примило Његово царско величанство, али ништа нисам чуо о неком посебном истражитељу.

Радецки се изненада узврпољио. Било му је неугодно, не што је ухваћен у лажи, него зато што је ухваћен у истини:

- Његово царско величанство не жели да се зна о мом... односно, нашем послу - замуцивао је.